

Лютий 2026

Акцент

ПЕТРО МАТІЙ: ВІДВЕРТО
ПРО МУЗИКУ Й ЖИТТЯ

МЕЛОДІЇ ЛЮБОВІ, ЩО
ЄДНАЮТЬ СЕРЦЯ

ВЕЧІР ПРЕМ'ЄР

В.А.МОЦАРТ
МІЖ ВІЧНІСТЮ ТА
МАРКЕТИНГОМ

СЛУХАТИ — ТЕЖ
МИСТЕЦТВО

МУЗИКА І ПРОСТІР: НОВА
ЛОКАЦІЯ «THE ROOM» В
УЖГОРОДІ

ПЕТРО МАТІЙ: ВІДВЕРТО ПРО МУЗИКУ Й ЖИТТЯ

Студентські роки — це особливий період життя, сповнений мрій, планів, пошуків себе, сумнівів, відкриттів і натхнення. На цьому непростому етапі формування цінностей, світогляду, життєвої позиції дуже важливо мати приклад успішної самореалізації особистості. Оскільки ми — майбутні музиканти, варто глибше познайомитись із життєвим досвідом наших наставників: педагогів, артистів, фахівців, що зуміли знайти своє покликання та гідно його нести по життю.

Одним із таких музикантів є Петро Петрович Матій — корифей співочої культури Закарпаття, народний артист України, соліст Закарпатської обласної філармонії. Мій спів-

розмовник — людина, чий творчий шлях став свідченням цілеспрямованості, вірності музиці й внутрішньої свободи. У розмові зі мною співак поділився своїми спогадами, роздумами про час, музику, життя.

— Петре Петровичу, Ви пройшли дуже непростий і довгий шлях до музики. Що для Вас стало сигналом, що музика — це Ваше покликання?

— Бог дав мені голос і аби не занапастити талант, я став співати. Я дуже люблю співати, але ніколи не думав про кар'єру професійного співака. До того я опанував хорошу професію — грошовиту. У 1967 році я оже-

нився, і того самого року проводився обласний огляд художньої самодіяльності. Тоді на конкурсі я здобув перше місце і Задор Андрій Євгенович запропонував мені вступати на навчання до Ужгородського музичного училища. Він навіть відкрив мені перспективи роботи у філармонії. Такому авторитетному музиканту я повірив. І хоч у мене вже була дружина і донька, я став студентом училища.

— Як Вам запам'яталися студентські роки, адже Ви навчалися музиці у більш зрілому віці, ніж Ваші однокурсники?

— Так, коли я вступив до музичного училища, мені виповнилося 25 років. Було непросто, бо я і навчався, і працював у філармонії та комендантом у гуртожитку. Кожен тиждень доїжджав додому, до родини.

— Як ставилися до Ваших музичних уподобань рідні, друзі?

— Рідні нічого не могли зробити. Мамка каже: «Навіщо ти оженився? Треба було спочатку навчатись, а ти зробив навпаки». А батьки жінки казали: «Нехай навчається, ми дітей допоможемо виховати».

— Який репертуар Вам найбільше подобається?

— Насамперед — народні пісні. Але також люблю класичні арії, романси, оскільки опанував академічну постановку голосу. Естраду сучасну я не розумію. Проте, зі Степаном Гігою ми дружили та разом в Італії співали.

— У Вас неповторний «шарм» на сцені. Це

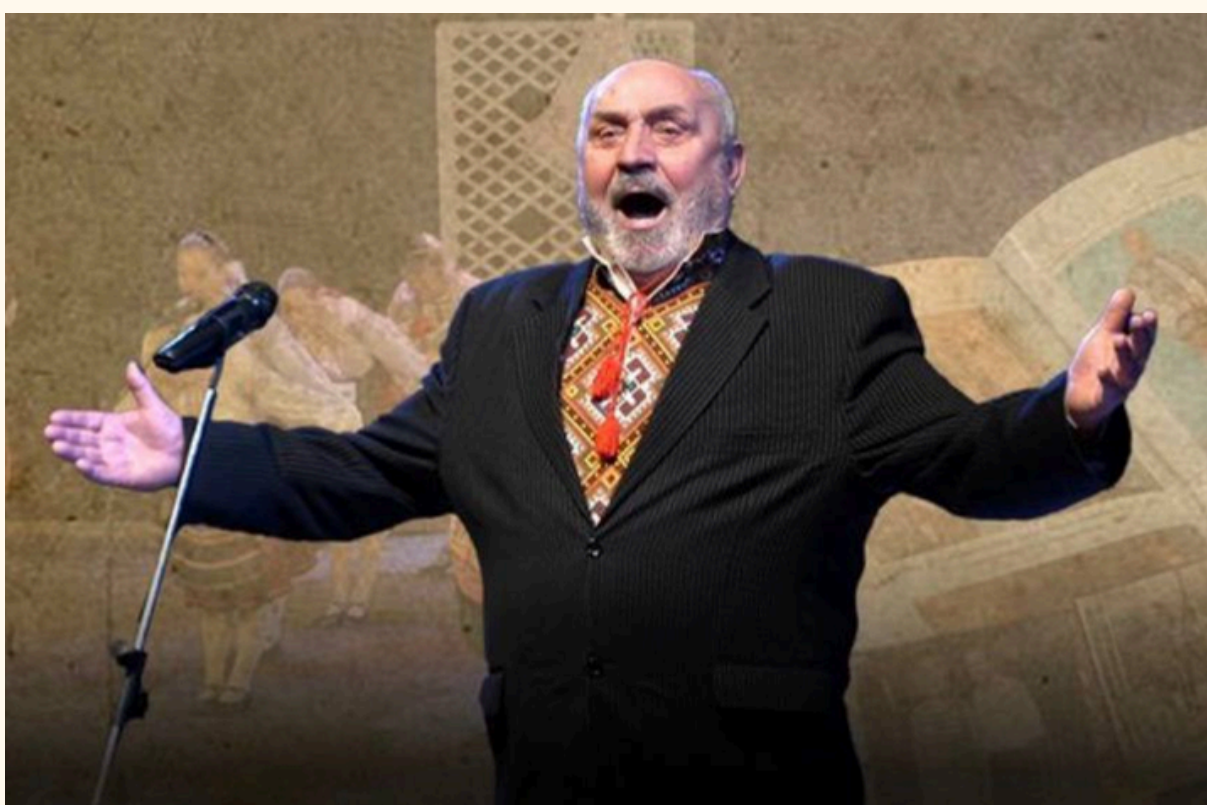
природня особливість чи напрацьовано сценічним досвідом?

— Це все від природи дано, така моя натура.

— Які можете пригадати цікаві випадки під час концертів, гастролей?

— Таких було немало. У 1978 році я брав участь у конкурсі в Ялті. Мені за-

пам'яталось те, як ми гарно поєднували виступи із відпочинком на морі. Або інший випадок: в Одесі на конкурсі я виконував арію Фігаро і у певний момент забув слова. Журі, бажаючи підтримати конкурсанта, дозволило мені повторити слова. Намагаючись подолати хвилювання, я змінив порядок творів у програмі виступу і все пройшло бездоганно – я пройшов у другий тур.

Ще один цікавий випадок: у 1983 році (мені вже 40 років було), я брав участь у престижному конкурсі в Києві. Загалом, я на конкурс не готувався.

Перший і другий тури я виконав блискуче, але на третьому турі необхідно було представити цикл романсів, а в мене в репертуарі того не було.

– Що надихнуло Вас на композиторську творчість?

– Це окрема історія... Спонукав до творчості брак репертуару. Якщо в музичному коледжі виконується класична програма, то у філармонії – постає непроста проблема вибору. У радянський час репертуар був строго визначений цензурою. У період незалежності – гарних творів не вистачало. Такі класики, як О.Білаш та брати Майбороди вже відійшли у вічність, а натомість композитори переорієнтувалися на конкретних співаків. Отож і я почав шукати хорошу поезію і

потихеньку відбирав вірші (у першу чергу) закарпатських поетів. Я писав пісні тільки для себе, свого голосу.

— Що б Ви побажали молодим музикантам?

— Можливо, це звучить банально, але я переконливо рекомендую молодим вчитися, а не байдики бити. Зі свого досвіду кажу, що коли я вчився, мені потрібно було заробляти гроші. На жаль, я не все, що міг взяв від навчання. Дуже шкодую, що погано опанував гру на фортепіано. Отож, співайте, вчіться, візьміть по максимуму зі студентського життя.

Час у розмові з Петром Петровичем промайнув дуже швидко. Жарти, посмішки, колоритний діалект, яким вирізняється

стиль мовлення артиста, легко подолали величезну дистанцію між маститим баритоном і мною – студенткою коледжу. З позиції свого досвіду Петро Петрович поділився спогадами про життя: без зайвих ілюзій, але з глибокою вдячністю й вірою у своє покликання. За цими досить скупими словами приховано дуже багато – сцени й дороги, оплески й тиша, перемоги, здобуті не одразу, і поразки, які вчили більше, ніж успіх. Приклад П.П.Матія доводить, що справжнє покликання знаходить людину у будь-якому віці, а щира відданість мистецтву робить життя повним і значущим.

**Розмову вела
Ангеліна БУРСА**

МЕЛОДІЇ ЛЮБОВІ, ЩО ЄДНАЮТЬ СЕРЦЯ

Любов — це почуття, яке людство намагається висловити від початку свого існування. Її неможливо виміряти словами, пояснити логікою чи вмістити в межі одного визначення. Саме тому музика стала її найприроднішою мовою. Вокальна музика особливо близька до природи любові, адже вона народжується з людського голосу — найдоконалішого інструмента, у якому звучить душа.

Концерт вокальної му-

зики «Любов велику ми несем» став спробою осмислити це почуття через різні музичні образи й стилі, об'єднавши голоси виконавців у єдину емоційну розповідь про те, що робить людину людиною — здатність любити й ділитися цією любов'ю зі світом.

У залі обласного художнього музею ім. Й.Бокшая виступали студенти Ужгородського музичного фахового коледжу ім. Д.Є.-Задора, вихованці заслу-

женої працівниці культури Н.М.Підгородської. Отже, вечір продемонстрував не лише виконавську підготовку студентів, а й рівень педагогічної школи, що формує у молодих співаків культуру звуку, сценічне мислення та художню відповідальність.

Тематика любові була розкрита багатогранно: як ліричне почуття, як драматичне переживання, як духовна єдність і як національна пам'ять. Програма логічно вибудована: від класичної оперної спадщини — до української камерної і народнопісенної традиції. Така драматургія створила відчуття цілості та глибини: від витонченої гри характерів до глибокого емоційного узагальнення у фіналі.

Відкрив вечір речитатив і арія Сюзанни з опери «Весілля Фігаро» у виконанні Софії Оксюк, що за-

дало прозору, світлу атмосферу. Співачка продемонструвала чітку дикцію, пластичність фразування та сценічну природність, що особливо важливо у моцартівському стилі.

Дует Сюзанни і Марцеліни з «Весілля Фігаро» у виконанні Софії Оксюк та Катерини Шпенник відзначився ансамблевою точністю та переконливою акторською взаємодією: діалог звучав жваво, з відчуттям драматичної ситуації.

Арія Керубіно з опери «Весілля Фігаро» у виконанні Ангеліни Бурси привернула увагу м'якістю тембру та щирістю інтерпретації. Образ юнацької схвильованості був переданий без надмірної

експресії, з внутрішньою теплотою.

Контрастним за характером став виступ Тетяни Тарчинець із «Хабанерою» з опери «Кармен». Виконавиця впевнено відтворила ритмічну свободу та пристрасність музичного матеріалу, поєднавши темперамент із тонким відчуттям міри.

Ліричну глибину вечора підсилила арія Русалки з однойменної опери А. Дворжака у виконанні Софії Оксюк. Кантилена звучала м'яко і зосереджено, створюючи атмосферу внутрішньої сповіді.

У камерному репертуарі виконавці розкрили іншу

грань музичного мислення — інтимну, споглядальну. Твір Е. Гріга «З водяної лілії» у виконанні Ангеліни Бурси відзначився витонченим нюансуванням і поетичною стриманістю. Вальс «Il Vasio» Л. Ардіті у виконанні Катерини Шпенник продемонстрував блискучу вокальну техніку та артистизм.

Особливим ліричним інтермецо став фортепіанний дует Ярослави Редей та Анастасії Кустрьо з «Мелодією» М. Скорика (кл. викл. А.Й.Касо). Витримана динаміка, м'яка кантилена і стилістична делікатність створили атмосферу зосередженого

слухання.

Українська частина програми стала смисловим центром концерту. «Гаданочка» Д. Задора у виконанні Златослави Понзель прозвучала світло і щиро, з відчуттям народної інтонації. Теодор Кузьма у пісні «Чом, чом, земле моя» передав патріотичну емоцію без декларативності, з внутрішньою зібраністю.

Ліричні композиції у виконанні Вікторії Слокви («Скажи мені», «Озвуться птицями гаї») вирізнялися емоційною глибиною та зрілим сценічним відчуттям тексту.

Ансамблеві виступи стали окрасою вечора: «Гіркне вечір горобиною» (Шпенник Катерина та Хижняк Софія) і «Малюю твої руки» (Оксюк Софія та Шпенник Катерина) про-демонстрували злагоженість звучання, тонке відчуття партнерства і художню єдність.

Твори А.Кос-Анатольського «Два потоки з Чорногори», «Ой піду я межі гори», «Ти до мене не ходи» — стали емоційним завершенням концерту. У сольних та ансамблевих номерах органічно поєдналися народнопісенна мелодика і академічна вокальна школа, що створило відчуття духовної повноти та завершеності.

Варто відзначити також майстерну підтримку співаків концертмейстерами: А.Касо, О.Аннишинець, Т.Худанич, І.Гуйван.

Концерт «Любов велику ми несем» став не лише мистецькою подією, а щирою розмовою зі слухачем мовою музики. У кожному виконанні відчувалося прагнення поділитися найважливішим — теплом людського серця, вірою в красу і силою почуття, яке об'єднує людей незалежно від часу чи обставин.

Цей вечір ще раз нагадав: вокальна музика здатна торкатися найглибших струн душі, адже в людському голосі звучить сама правда переживань. Саме тому концерт зали-

шив по собі не лише естетичне враження, а й внутрішній відгук — тихе усвідомлення того, що любов, виражена у музиці, продовжує жити у кожному, хто її почув.

І, можливо, найбільша цінність цього вечора полягала в тому, що слухачі виходили із залу не лише з оплесками, а з відчуттям світла, яке музика здатна залишити в серці надовго.

Елеонора ЛАВКАЙ

ВЕЧІР ПРЕМ'ЄР

Камерний хор «Cantus» підтримує любов своїх шанувальників не тільки високим виконавським рівнем, але й систематичним оновленням свого репертуару. Цього разу концерт було присвячено класикам німецького романтизму – Францу Шуберту та Йоганнесу Брамсу. Вечір відбувся у залі художнього музею ім. Й.Бокшая, що якнайкраще підходить для камерного концерту.

Публіка зібралася задовго до початку події, знайомила між собою, зокрема, ділилася попереднім досвідом відвідування концертів даного колективу. Цікаво, що в залі були як прихильники камерного хору «Cantus», які відвідують кожний концерт, так і ті, хто вперше став частиною музичної історії хору. Як зазначив

керівник колективу – народний артист України Еміл Сокач: “Це – вечір прем'єр у всіх сенсах”.

«Родзинкою» першого відділу концерту стала Меса соль мажор Ф. Шуберта – твір, написаний композитором у 18-річному віці. Лірична натура автора вплинула на музичну мову твору: духовна музика набула щирості, сповідальності, ліризму. Це дуже влучно розкрилося у виконанні «Cantus'a». «Kyrie eleison» прозвучало з м'якото кантиленно, інтонаційне зерно (соль-ля-сі) ненав'язливо об'єднало

увесь тематичний розвиток. Особливо зворушливо прозвучав сольний епізод сопрано «Christe eleison» — камерний, майже інтимний момент Меси. У «Gloria» хор і фортепіано створили відчуття руху й внутрішньої напруги. Гамоподібні пасажи у супроводі ніби підштовхували музику вперед, а діалог сопрано й баритона на словах «Domine Deus» надав частині театральної виразності. Тутісні епізоди звучали переконливо, із чітким динамічним наростанням до завершення в ре мажорі.

«Credo» стало контрастом — стриманим, зосередженим. Перегуки між голосами створювали поліфонічну тканину, фортепіано вело самотійну мелодичну лінію в басовому регістрі. У «Crucifixus» напруга зросла до кульмінації; драматичне гармонічне загострення (з акцентуванням перерваного звороту) підкреслило трагізм. Повернення до соль мажору прозвучало як внутрішнє просвітлення.

У «Sanctus» вражав широкий діапазон хорового звучання. Акордовий

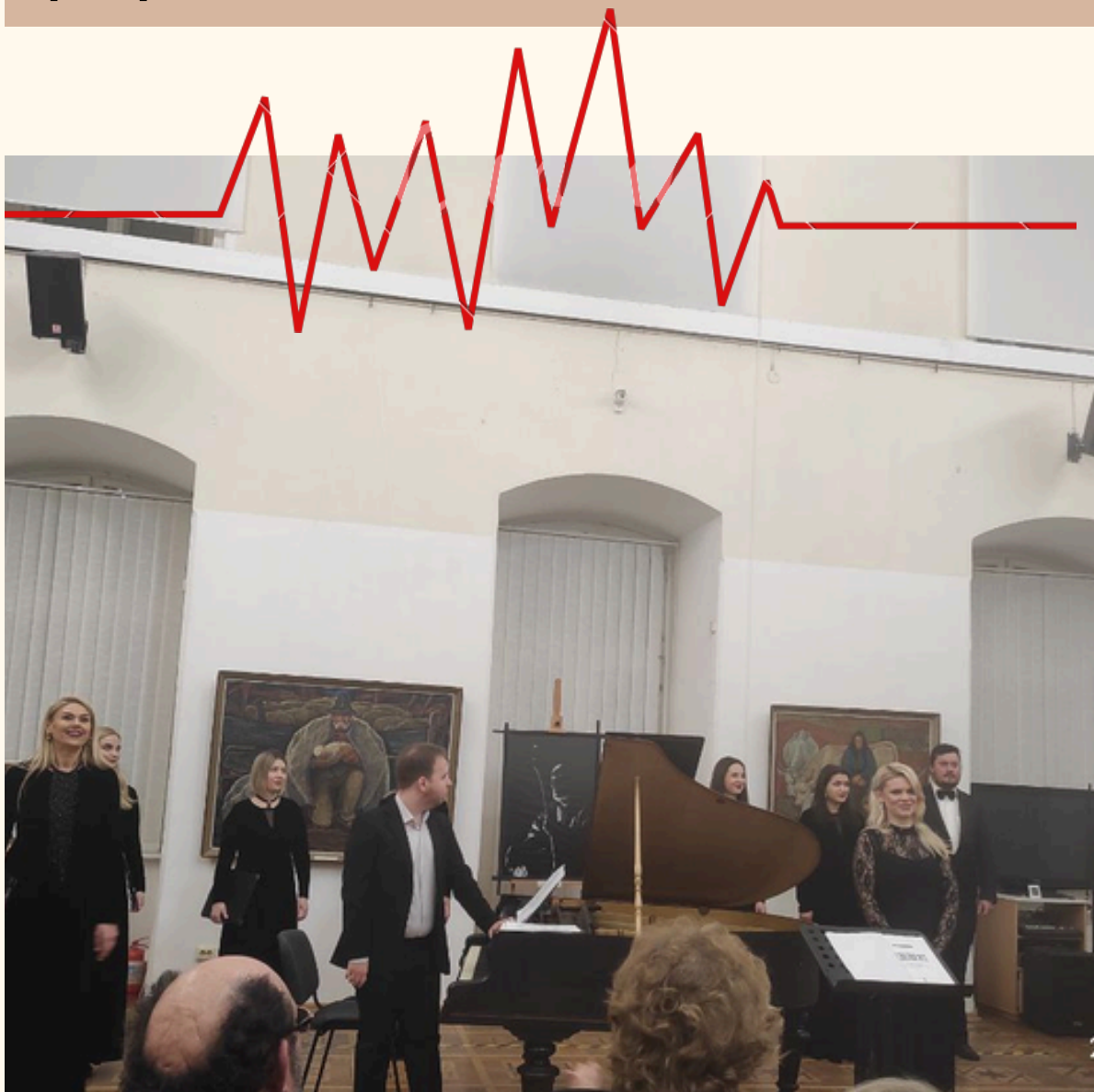
вступ і пульсуючий супровід створили урочистий характер. Фугований розділ «Osanna» продемонстрував ансамблеву злагодженість: тема послідовно проходила у різних голосах, формуючи щільну фактуру.

«Benedictus» (соло сопрано, тенора і баса) прозвучав камерно й лірично, повторне «Osanna» — світло й радісно. В «Agnus Dei» (мі мінор) соло сопрано створило атмосферу щирої молитви. Хорове «Miserere» сприймалося як рефрен, що повертає до спільного прохання. Гармонічні відхилення у фортепіано, несподівані

еліптичні звороти додали частині емоційної глибини. Завершення в соль мажорі прозвучало пасторально й умиротворено.

Після масштабної духовної композиції зал поринув у світ романтичної лірики. У баладі «Gretchen am Spinnrade» на текст Й. Гете солістка Софія Стегура (студентка 4 курсу Ужгородського музичного фахового коледжу ім. Д. Є. Задора) продемонструвала емоційну зрілість. Безперервний рух акомпанементу передавав образ прядки, а вокальна лінія втілила нетерпіння й тривогу Маргарити. Виконання справді задало високу планку. Солістка емоційно прожила твір і занурила слухачів в тривожну атмосферу.

У солоспіві «Du bist die Ruh» соліст Віктор Федішин обрав стриману ма-

неру. Ліричний вступ фортепіано окреслив пасторальний настрій. Попри певну (сценічну скутість), прозвучала красива кантілена, що втілила відчуття інтимності.

Друге відділення було присвячене творчості Й.Брамса. Слухачі насолодилися піснею "Мій сон стає все тихшим" у виконанні Анни Тропак. Цікавим відкриттям для публіки став мотет «Warum ist das Licht gegeben» op. 74 на тексти Книги Йоана, Послання до євреїв і хорал Мартіна Лютера. Музика засвідчила зв'язок із бахівською традицією, що у XIX столітті активно відроджувалася.

Поліфонічна насиченість фактури створили відчуття монументальності, попри невеликий виконавський склад.

Чотири квартети Брамса у виконанні хору стали кульмінацією вечора. Пе-

рша частина — світла й мрійлива, з поліритмічними переливами у фортепіано. Друга — мінорна, драматична, із тривожним забарвленням та несподіваними мажорними «проблісками» надії. Третя вирізнялася рухливістю, статним вступом і танцювальними рисами. Фінал — широкодіапазонний, драматично насичений, з контрастом між акордовими масивами й наспівним тематичним матеріалом.

Публіка реагувала щиро: тривалі оплески, зосереджена тиша під час кульмінаційних моментів, відчуття спільного переживання. Концерт камерного хору «Cantus» став переконливим свідченням того, що німецький романтизм представляє собою яскраву музику, здатну об'єднувати сучасних слухачів у спільному досвіді.

Олена ПИЛИП

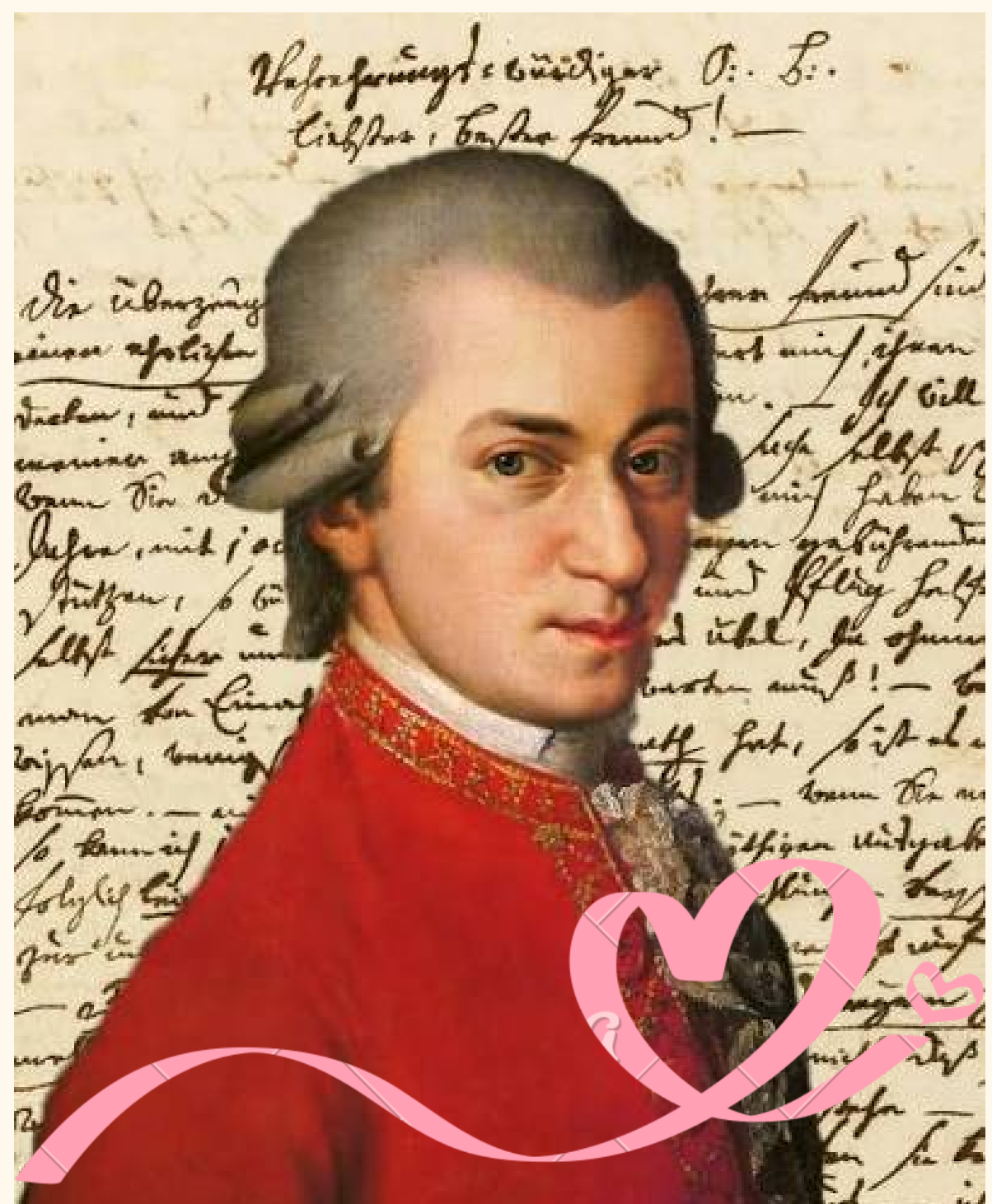
В.А.МОЦАРТ

МІЖ ВІЧНІСТЮ ТА МАРКЕТИНГОМ

У цьому році ми відзначаємо 270 років від дня народження геніального австрійського композитора В.А.Моцарта. Його ім'я нині знають навіть ті, хто ніколи не був у філармонії. Геніальний композитор прославився не лише даром створювати досконалі мелодії, а, насамперед, умінням чути світ інакше: він чув гармонію там, де панував хаос, і бачив драму за маскою легкої краси.

Геніальність В.А.Моцарта не вкладалася у рамки часу. Ще за життя Маестро боровся не лише за визнання, а й за право бути почутим. Його музика здавалася надто простою для одних і надто смі-

ливою – для інших. Сьогодні ж вона звучить всюди – у концертних залах, навчальних аудиторіях, рекламних роликах, як рінгтони смартфонів та фон у кав'ярнях. Ім'я Моцарта світиться на рекламних білбордах, оздоблює коробки з цукерками, стає фоном у торго-

вельних центрах і брендом для туристичних маршрутів. У сучасній культурі Моцарт став не просто композитором – він перетворився на бренд. Парадоксально, але саме ця повсюдність ставить під загрозу глибину сприйняття: геній стає знайомим настільки, що перестає дивувати. Та чи не губиться за цією доступністю сама суть академічної музики?

Комерціалізація класики – процес не новий. Ще за життя композитори залежали від меценатів і публіки. Проте сьогодні мас-

штаби інші: академічна музика дедалі частіше стає продуктом, який потрібно швидко продати, яскраво запакувати й спростити до рівня миттєвого емоційного ефекту. Музика Моцарта створює відчуття інтелектуальності, вишуканості та надійності. Кілька тактів – і продукт, що рекламується, вже здається «якіснішим» і «престижнішим». Однак, у такому контексті музика втрачає свою самодостатність. Вона перестає бути мистецтвом і стає фоном, функцією, звуковою прик-

расою. Слухач сприймає її підсвідомо, не замислюючись над сенсом, емоцією чи структурою.

Навіть ті, хто прилучається до геніальної музики Моцарта, слухають її «фрагментами» – увертюрами, аріями, популярними темами, вирваними з драматургічного контексту. Його музика перетворюється на звуковий аксесуар, а не на простір для осмислення.

Сучасна масова культура любить прості й приємні образи. Саме таким і подається Моцарт – вічно молодий, усміхнений, ле-

гкий. Його музика асоціюється з чимось безтурботним і красивим, майже декоративним. У такому підході Моцарт ризикує перетворитися на естетичний шаблон – приємний, але безпечний, позбавлений глибини. Цей «цукерковий» Моцарт добре продається: він не змушує замислюватися, не викликає внутрішнього дискомфорту, а лише створює атмосферу комфорту.

З одного боку, така доступність відкриває двері новому слухачеві. Людина, яка почула музику Моцарта в рекламі чи кіно, можливо, колись прийде до концертної зали. Комерційні проекти, фестивалі «легкої класики», кросовери з попмузикою можуть стати першим кроком до глибшого пізнання геніального митця. У цьому сенсі комерціалізація працює

як міст – не завжди досконалий, але необхідний. З іншого боку, існує ризик, що цей міст нікуди не веде. Коли класична музика подається виключно як приємний фон, вона втрачає свою головну силу – здатність вимагати уваги, зосередженості, внутрішньої роботи. Адже за легкістю мелодій В.А.Моцарта прихована складна філософія рівноваги, болю, радості й драматичних контрастів, які неможливо відчутти у поверхневому слуханні. Ми повинні пам'ятати: за брендом стоїть не зручна, легка музика, а жива, складна, вимоглива думка. Академічна музика не створена для поспіху. Вона існує для того, щоб нагадувати людині: справжні цінності не продаються швидко – їх проживають. Комерціалізація – це виклик, а не вирок, вона змушує академічну музику

шукати нові форми існування, не втрачаючи суті. Завдання виконавця – не зрадити зміст, навіть коли форма стає сучаснішою. Завдання слухача – не зупинятися на першому враженні, а йти далі, за межі знайомої мелодії.

І все ж парадокс полягає в тому, що навіть у спрощеній, знеціненій формі музика В.А.Моцарта все одно впливає на емоції, заспокоює, налаштовує, пробуджує відчуття гармонії. Можливо, справжній геній і полягає в цьому: витримати час, ринок і спрощення – і все одно залишитися Моцартом?

Аліна ТУРЯНИЦЯ

СЛУХАТИ — ТЕЖ МИСТЕЦТВО

Ще 20–30 років тому концерт був подією, до якої готувалися: обирали одяг, приходили завчасно, уважно слухали, й не відволікалися на телефон кожну хвилину. Сьогодні ж у залі все частіше видно іншу картину: слухачі запізнюються, переглядають стрічку в телефоні, розмовляють під час виконання.

Уявімо ситуацію: під час трагічної арії про смерть і втрату кохання глядач вирішує, що саме зараз — ідеальний момент пояснити сусідові сюжет: пошепки, але так, щоб його почув увесь ряд. У результаті ми чуємо дует: один виконавець — на сцені, інший — у партері.

Цифрові платформи навчили нас слухати музику

між справами: у транспорті, під час навчання, спорту чи роботи. Тому на концерті багатьом важко просто зосереджено слухати. Телефон перетворився на головного конкурента будь-якого виконавця. Часто стаю свідком такої ситуації: світло гасне, оркестр завмирає, диригент піднімає паличку — і в цю мить у залі синхронно спалахують екрани. Хтось вмикає Shazam («раптом це новий твір»), хтось перевіряє новини, хтось знімає сторіз із пі-

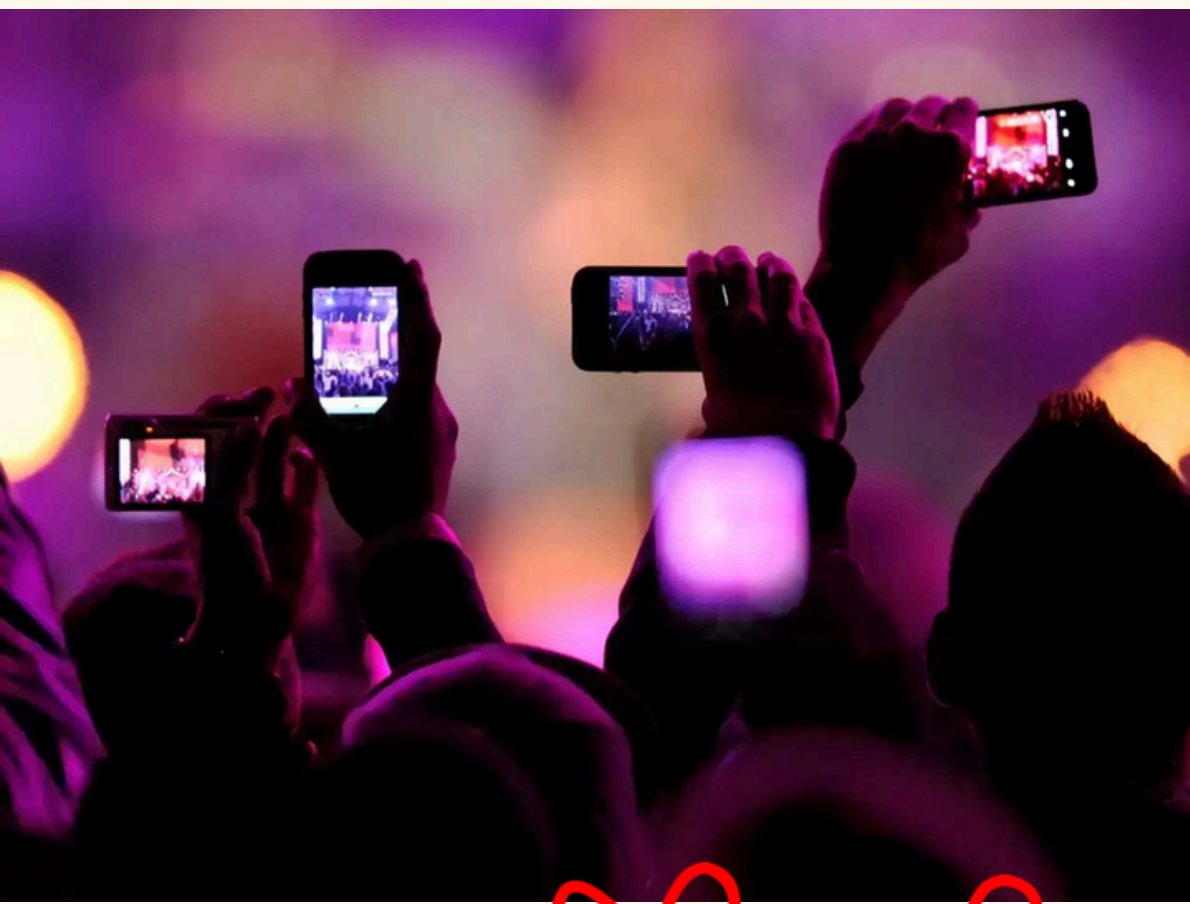
дписом «культурно розвиваюсь».

Сьогодні все більше людей поводяться так, ніби концерт — це сервіс: “я плачу, отже, можна все”. Звідси і розмови під час виконання, зйомка без дозволу, ходіння по залу. Ось приклад: концерт камерної музики... Тиша... Перша нота зависає в повітрі — крихка, як скло. І тут з п'ятого ряду встає чоловік у куртці й урочисто каже: «Перепрошую, мені душно. Я зараз вийду й зайду, добре?» (він думає, що сказав це пошепки). Він проходить між рядами, шарудить, штовхає коліна, незабаром повертається вже з кавою і метушня у залі продовжується. За хвилину жінка позаду вирішує, що сидіти — це обмеження свободи: «А чому я не можу постояти збоку? Мені так краще відчувається музика». Вона стає,

перекриваючи собою пів сцени... Заспокоюєш себе лише тим, що на концерті головне — слухати, а не бачити.

Та найчастіше у концертних залах ми чуємо «тихенькі» розмови по телефону, які розповзаються завдяки акустиці гучніше за віолончель. Хтось починає знімати подію з увімкненим спалахом і на зауваження щиро дивується: «А що такого? Я ж для себе». І в цей момент стає зрозуміло: кожен із них окремо нічого «поганого» не робить. А разом — вони перетворюють концерт на торговий центр із живою музикою десь у кутку. Бо коли «Я» стає важливішим за «Ми», спільний простір зникає. Зал лишається. Музиканти лишаються. А от слухання — ні.

Ознакою нашого часу є те, що деградація слухан-

ня майже не сприймається як проблема. Шум у залі, випадкові оплески, рух, розмови — нормалізуються. Це свідчить про зміну культурних норм, у яких слухання більше не є цінністю.

Іронія в тому, що всі прийшли по одне й те саме — музику, але кожен вирішив отримати її індивідуально, навіть якщо для цього доведеться забрати її в інших. Ми забуваємо, що концерт — це спільний простір. Одне порушення заважає десяткам інших слухачів.

Питання, однак, полягає не лише в тому, чому слухачі перестають слу-

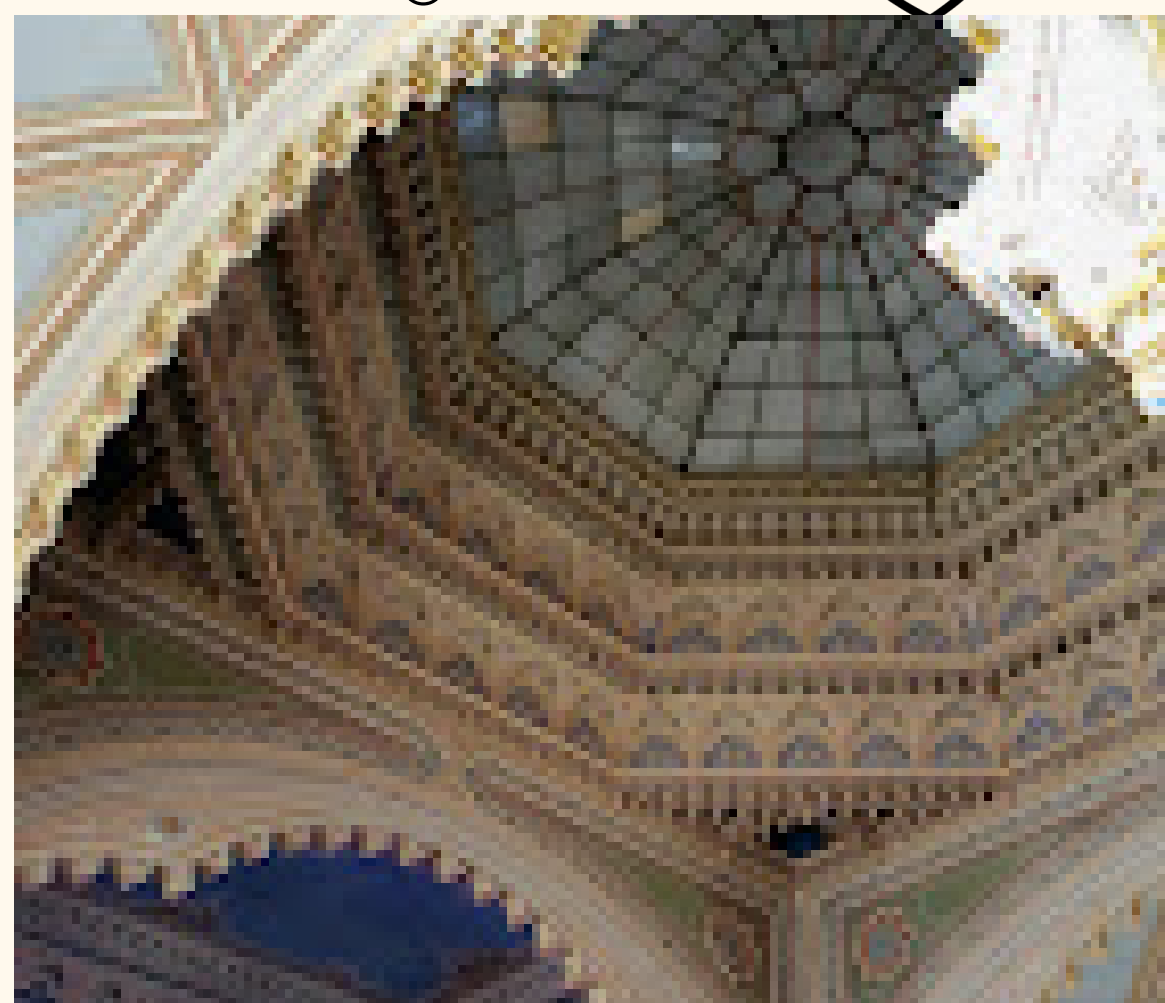
хати, а й у тому, чи готове сучасне суспільство до повернення слухання як культурної практики. Адже слухати — означає визнавати інше, приймати складність і дотримуватись тиші. Можливо, криза концертної культури є лише віддзеркаленням глибшої кризи: здатності людини бути присутньою у власному досвіді. І якщо це так, то деградація концертної культури — не причина, а симптом. Симптом культури, яка боїться тиші, уникає зосередження і дедалі рідше дозволяє собі розкіш уважного слухання.

Софія СТЕГУРА

МУЗИКА І ПРОСТІР: НОВА ЛОКАЦІЯ «THE ROOM» В УЖГОРОДІ

Провінційне місто Ужгород живе повільніше, ніж мегаполіс та, навіть будь-який інший обласний центр. Його вулиці пам'ятають кроки кількох поколінь, а будівлі зберігають велич та спокій навіть тоді, коли в них звучить музика. Тут концерт – це не просто культурна подія, а майже свято зустрічі: музикантів і слухачів, традиції й сучасності, простору і звуку. Концертних майданчиків у місті небагато, проте, кожен з них має свій характер, свої можливості й свої обмеження.

Безумовно, епіцентром музичного життя міста над Ужем є обласна філармонія. Її досить значний виконавський потенціал,

прекрасна акустика зали створюють атмосферу піднесеності та урочистості, де слухач налаштований на уважне сприйняття. Очевидно, що найкраще тут звучить саме академічна музика, котра потребує особливих умов виконання та осмислення почутого. На жаль, саме академічність подеколи відштовхує молоду аудиторію, яка шукає більш невимушеного формату, бо не має відповідної слухацької культури.

Подібна ситуація – із великою та малою концертними залами Ужгородського музичного фахового коледжу імені Д.Є.Задора. Тут відбувається багато концертних виступів, що можуть задовільнити будь-який естетичний смак, але недостатня реклама музичних подій впливає на кількість слухачів у залі.

Інший вимір відкривають обласні музеї. Концерти серед картин чи історичних експонатів створюють особливу атмосферу камерності, музика сприймається інтимніше, майже сповідально. У музеї звук по особливому взаємодіє з простором пам'яті: невелика кількість слухачів стирає межу між «сценою» і «залом», а мистецтво різних епох вступає у щирий діалог.

Однак, музей має і свої обмеження: складна акустика, обмежена місткість,

технічні труднощі з освітленням чи розміщенням інструментів. Великі форми тут неможливі – оркестр не розгорнеться повноцінно, а масштабний звук може «загубитися» серед стін. Проте саме в цій обмеженості народжується особлива якість – концентрація, увага до деталей, близькість до слухача.

Приємні враження залишають нечасті концертні виступи у приміщенні атриума в будинку Народної ради. Гарні акустичні можливості простору гармонійно взаємодіють із чудовою модерною архітектурою, що додає родзинки мистецьким подіям.

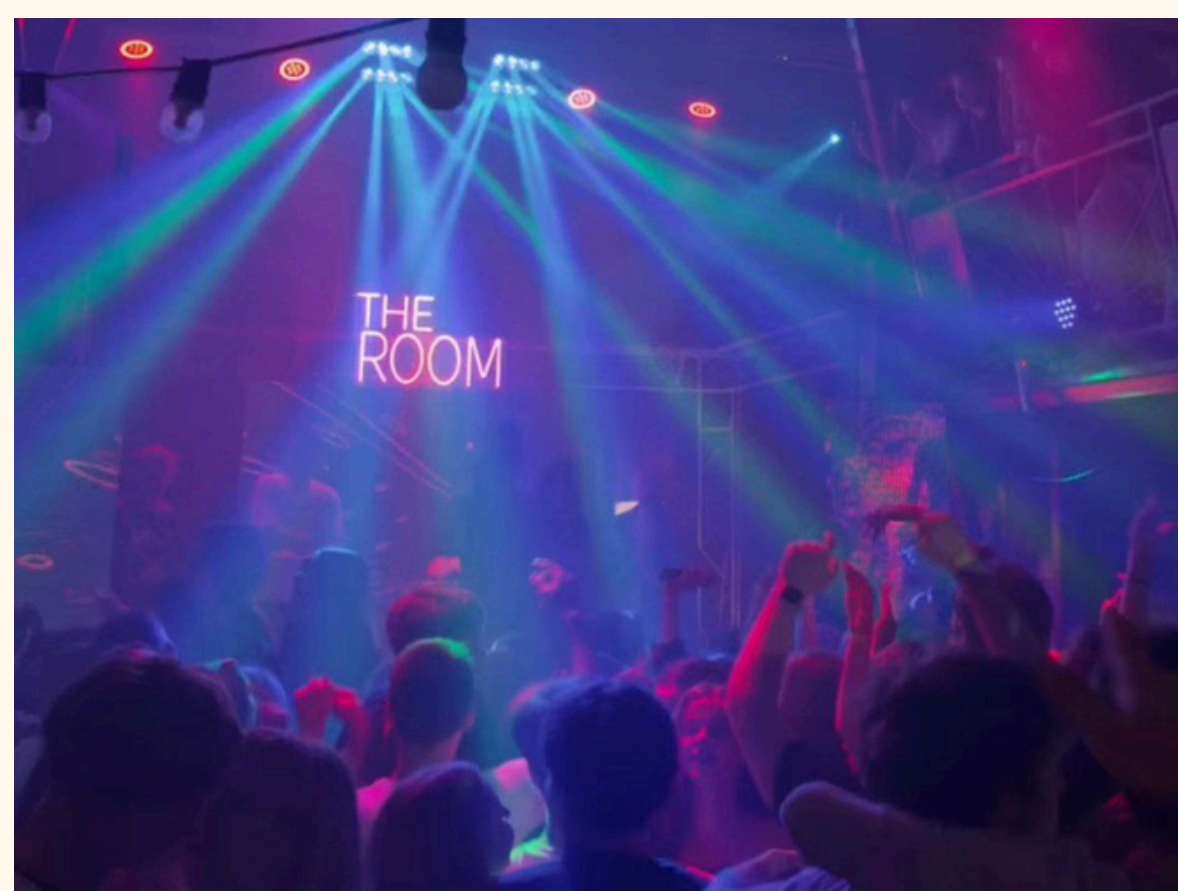
Останнім часом у місті практикуються концертні виступи під відкритим небом. У цьому контексті музика стає частиною міського пейзажу, змішується з шумом вулиці,

дитячим сміхом і випадковими репліками. Відповідно, концертні програми розраховані на більш демократичну аудиторію: сюди може прийти кожен, незалежно від підготовки чи статусу. Це шанс залучити нову аудиторію, перетворити музику на живий елемент міського життя. Втім, відкрита площа диктує свої правила: погода, технічні складнощі зі звуком, відсутність акустичної досконалості. Тонкі нюанси губляться, камерна музика стає вразливою, а академічний твір

ризикуює розчинитися у вуличному шумі. Для артистів у цій ситуації важливо не лише не знизити виконавську майстерність, а й сформувавши вміння адаптуватися до середовища.

Останнім часом Ужгород змінює не лише свій архітектурний, але й музичний облік. На збільшення кількості молодіжної публіки реагують підприємливі продюсери, що прагнуть задовільнити музичні смаки юнацтва. Одним із прикладів таких осередків є організація «The Room», яка займається підготовкою та проведенням тематичних вечірок і святкових подій.

«The Room» стоїть осторонь академічної традиції – зі світлом неонів, гучною апаратурою й ритмами, що не визнають паузи. Але саме тут музика набуває іншої функції – вона стає енергією тіла, імпульсом руху, способом колективного переживання моменту. У цьому я мала нагоду переконатись, відвідавши одну з вечірок.

Зайшовши в приміщення, перш за все помічаєш сцену, яскраве світло та гучну музику. Простір швидко наповнюється людьми. Атмосфера нагадує класичну клубну вечірку: у залі спекотно й людно, звучить динамічна музика, більшість гостей танцює або спілкується біля бару. Аудиторія різноманітна – переважно молодь, але трапляються й зрілі відвідувачі.

Поведінка гостей різна:

хтось активно рухається під музику, хтось зупиняється, щоб поспілкуватися, дехто просто спостерігає за подією або знімає відео. Перші хвилини вимагають звикання до темпу й гучності, але з часом стає легше влитися в загальний настрій.

Важливу роль у перебігу вечірки відіграє ведучий, який одночасно є організатором події. Саме від нього йде основний драйв, що передається залу. Для музикантів, що виступають у клубі – це шанс експериментувати, поєднувати жанри, руйнувати канони. Напевно, це і приваблює аудиторію.

Молодь відчуває себе співторцем події, адже музика не «подається» для сприймання, а «відбувається тут і зараз», і в цьому її сила. Підтвердженням цього є те, що після завершення вечірки багато гостей не поспішали розходитися. Люди ще деякий час спілкувалися біля закладу, обговорювали подію та ділилися враженнями. Отже, формат і атмосфера заходу знайшли свого глядача.

Звичайно, клубна локація не може задовільнити вибагливого слухача: гучність нерідко підмінює якість звучання, технічні умови не завжди відповідають вимогам живого виконання, а репертуар і ставлення публіки до музики не дають змоги сформувати складну концертну драматургію. Очевидно, що кожна концертна локація має свої переваги й недоліки.

Повноцінний розвиток музичного життя полягає не в протиставленні цих просторів, а в їхньому співіснуванні – коли кожен із них знаходить свою нішу в музичній екосистемі Ужгорода. Бо музична культура не може бути одновимірною: вона потребує і тиші, і шуму, і традиції, й експерименту. Лише тоді музика стає не подією, а елементом насиченого культурного життя міста.

Вікторія СЛОКВА

Редакційна колегія

Тетяна РОСУЛ – головний редактор

Члени редколегії:

Ангеліна БУРСА

Елеонора ЛАВКАЙ

Олена ПИЛИП

Аліна ТУРЯНИЦЯ

Софія СТЕГУРА

Вікторія СЛОКВА

Дизайн і верстка

Софії ОКСІЮК